

България — на предно място в културата

ПАНОС ПЕОНИДИС

От страница 1

чай старателно си подготвих много въпроси! Когато ги записвах, се убедих още повече за колко много неща може да се разговаря с Панос Пеонидис. А после разбрах, че на моето желание е отговорил с думите: „Българин ли е? Естествено, ще се срещнем!“ И моят събеседник започна:

— Голяма чест е за мен, че съм популярен в България. Тя не е чужда страна за мен, тя ми даде познания за света и идеологическа закалка, като ме обгради с хубави, топли чувства. Аз трябва да ѝ върна, каквото получих. Ето защо сега популяризирам българската литература, която е много богата и за кипърци, е като един светъл прозорец към света...

Казах на Пеонидис, че съм му приготвил много въпроси. „Тогава да тръгваме!“ — ми каза насърчително той. И тръгнахме...

— Ако си водехте дневник, как во щяхме да прочетем в него?

— Дневник в буквалния смисъл на думата за всяка дата не си вода. Но аз имам друг своеобразен дневник, в който си записвам някои мисли и впечатления ЗА и ОТ хората, с които се срещам. Поддържам близки връзки с 400 души от целия свят. Следя техните съдби, защото аз не знам друго средство за опознаване на света освен чрез хората...

— Току-що излезе вашата последна книга. Вече ви благодарих за това, че ми я подарихте с автограф, но ще ви помоля и да я представите с няколко думи...

— В нея са включени есета за писатели — борци за мир от цял свят, които особено много ми допадат — Никола Вапцаров, Янис Рицос, Луи Арагон, Борис Полевой, Иля Еренбург, Габриел Гарсия Маркес, както и за много съвременни кипърски и гръцки поети и писатели. Има есе и за Микис Теодоракис. Мисля, че есето е най-подходящият жанр, чрез който мога да споделя чувствата, които ме вълнуват при досега с творбите на тези хора...

— Най-радостният, най-тъжният и най-куриозният миг от съприкосновението ви с литературата?

— За всеки писател най-радостният миг е излизането на първата му книга. Аз също не правя изключение. През 1957 г. спечелих в София конкурса за разкази на вестник „Вечерни новини“ и от издателство „Народна младеж“ ми предложиха да издам книга. Голямо събитие е това: да се появиш пред света със своята работа! Затова винаги ще съм благодарен на България, в която направих литературния си дебют.

Най-тъжните мигове (отговарям в множествено число, защото радостта може да трае и само един миг, но тъгата винаги е по-продължителна) за мен бяха свързани с войната, с опита на реакцията да надигне глава.

Най-куриозният момент е свързан с факта, че в Кипър все още писателят сам издава своята книга — плаща за нейното отпечатване, разпространява я по кни-

жарниците, следи за нейната разпродажба... Това струва много излишни усилия и време, които писателят би могъл да употреби поне за още две книги!

— Радвате се на много признания. Кое от тях цените най-вече?

— Ордена „Кирил и Методий“, защото според мен България е на една много предна позиция в областта на политиката и културата. Като сте българини и като гледате нещата отвътре, сами не можете да прецените достатъчно какво значи една малка, изостанала преди четиридесет години страна сега да осъществява инициативи от световен мащаб. Тук непременно трябва да споменем голямото дело на незабравимата Людмила Живкова, която умееше да организира културните сили в борбата за мир и творчество. Когато в България се чествува вашето 70-годишнината на Никола Вапцаров, председателят на Съюза за българските писатели Любомир Левчев ми връчи медал „Никола Вапцаров“. Тогава се върнах в Кипър много затрогнат и написах писмо до другаря Левчев, в което споделих какво означава за мене България. Взехте това писмо и ще видите моите чувства...

— Какво пречи за реализацията на един литературен талант?

— Условието на живот — независимо обективни или субективни. Кипър е пълен с таланти, има много силни, но нереализирани се поети. Ние сме с малка публика, при нас писателят трябва сам да си издаде книгата, а за един начинаещ автор това е абсурд. Има и субективни причини — недостатъчната вътрешна динамика в самия творец, пречките на силния дебют, който рядко води до задоволството след първата книга, недостигът на упоритост... Малцина таланти се вслушват в съвета „Не бързай да преуспееш!“ Често те бързат, много бързат и... точно затова, колкото и да е парадоксално, толкова е и логично, че изостават. Янис Рицос ми е разказвал как въпреки своите седемдесет години работи по 18 часа на денонощие — от 6 сутринта до 12 вечерта, като спира само за обяд...

В България има чудесни условия за творческо развитие и смее да кажа, че ако там все още има някой непризнат талант, то си е единствено по тяхна вина, дори ако се оправдават с други те...

— Кои съвременни писатели от световна класа цените най-много?

— В белетристиката — Маркес. В поезията — Янис Рицос, Евтушенко и моите добри български приятели Левчев, Джагаров и Димитър Методиев. В публицистиката от вашите автори особено ми допада Веселин Йосифов, също

мой много добър приятел. Всички тези хора са писатели-граждани. Изброените големи творци ценя преди всичко заради оголения нерв, с който реагират на всички събития. Това ме сродява с тях и ме кара да им вярвам.

— Най-голямата грешка, която може да допусне един писател?

— Да пише неща, в които сам не вярва. Да излъже себе си. Не е ли преживял своята творба, тя не е обречена на дълъг живот. А в такъв случай той погубва самия себе си...

— Каква е най-близката ви цел и на кое свое качество разчитате за нейното събъждане?

— Това е написването на две книги. Първата — за съвременната кипърска литература, в която ще намерят място и всички политически сблъсъци и трагедии на нашата страна в нейната история. Втората — за изключително силното априлско поколение в българската поезия, което въведе не само нова поетика, но и нови поетични идеи.

— Как пишете?

— Понеже сам предизвиквам вдъхновението си — пиша, късам и хвърлям. Вдъхновението винаги е на върха на перото, но ти трябва сам да го поканиш да дойде. Някои се извиняват, че не творят, защото вдъхновението не ги посещавало. Но то не е мистична сила, която прави внезапни нощни или дневни визити. Импулсите не идват в чинията като гозба. А когато четеш Евтушенко или Левчев, винаги имаш чувството, че те са вдъхновени. Вярно е, че аз казах зашто: те са истинския смисъл на думата ПОЕТИ-ГРАЖДАНИ!

— Влияте ли се от литературната критика и до каква степен?

— Че как иначе? Литературната критика е призвана да направи ясна и насочва литературния процес, да помага на писателя, дори когато го критикува. Аз винаги търся нейното мнение, защото литературата е сериозна работа, която изисква и сериозен отклик. Много ме дразни нелепото твърдение, че критикът бил неуспешен писател. Напротив — той е длъжен да стои по-високо от писателя, щом се е наел да ги критикува. Друг е въпросът, че някои литературни критици не са добре подготвени.

— Какво ще кажете, ако талантливата книга попадне на бездарен читател?

— Напишеш ли хубава книга, тя при всички случаи ще си намери добрия читател. Напоследък по-често на талантливия читател, когато някои писатели, кой знае зашто, подценяват, се предлагат неталантливите книги и това е тревожно...

— Мисъл, казана от друг, която често си повтаряте?

„Ако аз не изгоря, ако ти не изгорещ, как ще стане топлината светлина?“ (Назъм Хикмет).

Лимасол — София

ГЕОРГИ ТОДОРОВ

Популярното швейцарско списание „Сюизер газете“, орган на авиокомпанията „Сюиз ер“ е по светило изцяло своя пети брой от 1982 година на България и на нейния голям 1300-годишен юбилей.

В специалния брой са публикувани няколко обширни статии върху историята, културата и традициите на българския народ, както и материали за тенденциите в българското изкуство и литература, интересни публикации за богомилските учения, за славянската азбука и нейната исто-

рия, за активното ни и богато на стояще.

Всички материали са придружени от кратки коментари на английски и немски език, както и от скици, и от богат цветен фотоматериал, пресъздаващ исторически обекти и динамичното ежедневието на съвременна България.

Чрез „Сюизер газете“, разпространявано по линиите и представителствата на „Сюиз ер“, с миналото и настоящето на Н.Р. България ще се запознаят хиляди читатели и от най-далечните кътчета на света.

ЛИТЕРАТУРЕН ФРО